

Vel talt! Pinsefest

Av H. A. AASMUNDSEN.

Tone: Den signede dag som vi nu ser.

Det suser i kornet en som-
merdag,
Det vugger av hav mot stran-
de,
Det bruser i skogenes kroners
tak

Som lyden av mange vanne.
Så bruset fra Sion seg breder
vidt
Rundt om i all verdens lande.

Det sus fra Sion på pinsedag
Som frø i det spinkle begynte.
Det vokste til brus under
himmelens tak,
Og sæden omsider seg synte.
Og sommeren steg over lande
frem
Der Anden Guds fred for-
kynte.

Det sus fra Sion på pinsedag
Det skapte den kristne kirke.
Det nådde og oss en gjenfød-
selens dag,
Og dannet oss til sitt virke.
Og Anden ved ordet oss føder
til
En hellig, almindelig kirke.

Som farende frem et veldig
vær
Som fyller det hele huset.
Det veller frem både fjernt og
nær

Som ekko fra pinseværsbruset.
Som brus i skogenes kroners
tak

Det tiger fra kornaker-suset.

Husvalelsens tider vi beder
ned

Fra himmelen til oss å komme
Med ordet om frelse, om liv
og fred

Fra Kristus, oss alle til from-

QUO USQUE TANDEM?

Av E. B.

I anledning av mottatt krav
om innbetaling på et gammelt
gravfeste kom jeg på skriftlig
talefot med kirkevergen, herr
Schwingel, og benyttet anled-
ningen til å spørre:

«om noen av de av Dem,
Platou og Berggrav i sin tid
istandbragt diskriminerende
bestemmelser for NS-medlem-
mers graver ennå er ikraft?»

Dette svarte ikke Schwin-
gel selv på, men jeg fikk
figd. svar dat. 28. mars:

«For tiden gjælder disse be-
stemmelser om gravsteder for
tidligere NS-medlemmer:

1. Hvor NS-folk har sikret
seg særlig store gravsteder
søkes disse innskrenket
hvor det er mulig og for-

holdene forøvrig tilsier
dette.

2. For fremtredende NS-med-
lemmer tillates ikke festet
frittliggende urnegraver,
parkgraver eller lignende.

3. Minnesmerker (monumen-
ter, plater m.v.) eller gra-
ver forøvrig må ikke ved
sin form, utstyr, symboler
e.l. minne om Nasjonal
Samling eller dens virk-
somhet. Titler som stam-
mer fra NS-tiden tillates
ikke brukt. Monumenter
som er blitt satt opp i strid
med gjeldende bestemmel-

ser forlanges forandret el-
ler fjernet.

Disse bestemmelser gjelder
bare for gravlundene i Oslo.

Oslo, den 28. mars 1957.

Kirkevergen,
s. Knut Garnes.»

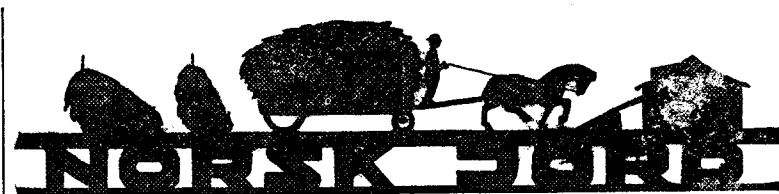
Jeg takket Kirkevergen for
disse interessante opplysning-
er og skrev bl. a.; under
henvisning til at mitt grav-
sted, festet for 31 år siden, er
et frittliggende urnegravsted:

«Vil mitt nevnte gravsted
kunne betraktes som et «sær-
lig stort gravsted», og vil mi-
ne etterlevende kunne risike-
re at den av Kirken så høyt
skattede gravfred må vike for
politiske nødvendigheter der-
ved, at gravstedet blir gjen-
stand for en passende grense-
regulering?»

Til dette fikk jeg et beroli-
gende svar av samme substi-
tutt for den berømte herr
Schwingel:

«... Det vil ikke bli gjort
noen innvendinger overfor et
gravsted som er festet og tatt
i bruk på vanlig vis lenge før
krigen, selv om eierne senere
har vært »fremtredende med-
lem av NS. De har samme
rett som andre til å disponere
og selv bli gravlagt i det grav-
stedet De festet allerede i
1926: Det vil heller ikke bli
tale om noen innskrenkninger
av dette gravstedet.»

Det går fremover, om enn
langsamt!

Bøndernes umyndiggjørelse

Norsk Jord har ved flere
høve blant annet drøftet vå-
re økonomiske organisasjo-
ner. Den alminnelige mening
blandt våre medlemmer var
at vi måtte støtte opp om og
arbeide for å få dem mest
mulig til å tjene produsente-
nes interesser.

I midlertid har i de senere år
flere av våre organisasjoner
vedtatt lover som gjorde med-
lemmene helt umyndige. Det
var organisasjonens funksjo-
nærer som var tilstede og fikk
slike lover vedtatt og forsik-
ret at det var til bøndenes
eget beste og uten noe risiko,
da det var bønder som satt i
styret. Mange av oss var me-
get imot denne ordng, men
lovene ble under tvil vedtatt
av det store flertall. Bøndenes
egne aviser og tidsskrifter
hadde uten tvil sin store an-
del av ansvaret for dette re-
sultat. Som flere hadde fryk-
tet for, førte disse lover til at
organisasjonenes ledere føl-
te seg som diktatorer og vi
har eksempler på at makten
ble brukt mot bøndene. Nu
har dette diktatorvelde fått
en knekk, som vi må hilse
med glede. Priserådet har nem-
lig avsagt dom for at slike

bestemmelser ikke kan opp-
rettholdes.

Det var interessant å lese
«Nationens» kommentarer til
denne avgjørelse. Redaktøren
har meget bekymret over re-
sultatet, men måtte sist i ar-
tiklen medgi at det kanskje
ikke var bare galt likevel. At
en så stor og viktig sak for
bøndene ikke ble mere disku-
tert i bøndernes egne blad og
tidsskrifter før og etter av-
gjørelsen er meget bemerkel-
sesverdig. Makthaverne i vå-
re organisasjoner, har nok
på diktatorvis pressen i sin
makt.

Alle som ønsker en fri bon-
destand har virkelig grunn
til å glede seg stort over pris-
rådets avgjørelse. Men vi bør
nu forlange av alle aviser og
blad som eies av bøndene at
de forskjellige syn og oppfat-
ninger blant de menige bøn-
der får komme frem i avise-
nes spalter. Selv har jeg bitre
erfaringer i så måte og sik-
kert mange med meg. Blir ik-
ke pressen et fritt forum vil vi
uvegerlig havne i ensrettin-
gens sump til skade for den
enkelte og den hele bonde-
stand.

Lena, den 29. mai 1957

HANS ROGNERUD.

Han var vel ikke
bare negativ?

Du bør kjenne boken

Den psykologiske krigføring

milie, heim som eit av vilkåra for menneskeverdig liv, eller har dei nokre bruklege alternativ? Trur dei at born vil veksa opp til høgverdige menneske i ein «oppfostringsfabrikk», som kyllingar frå ei rugemaskin?

Han var vel ikke bare negativ?

For ikke så lenge siden var der stort dameselskap i det Hvite Hus i Washington. Mrs. Eisenhower hadde invitert samtlige senatorers fruer, således også fru Jean Mc. Carthy, som av slo innbydelsen med følgende begrunnelse: at hennes mann, senator Mc Carthy var utelukket fra selskapelige sammenkomster i det Hvite Hus på grunn av sin kamp mot kommunismen, kunne hun ikke ta imot innbydelsen.

At Moskvas mere eller mindre hemmelige venner og agenter kaller den av Senatet nedsatte «granskningskommisjon for uamerikansk virksomhet» — et forum for politisk heksejakt» o. l. er forståelig. De liker ikke å bli avslørt, tiltalt eller dømt for utlevering av militære og andre hemmeligheter til en fremmed stat — heller ikke alle som mere eller mindre i dølgsmål sympatierer med dem.

Men hvorfor den norske pressen skal delta i denne heksejakt på Mc. Carthy og Senatets offisielt oppnevnte granskningskomite, og dens avsløringer av kommunistisk spionasjevirksomhet i USA, er det sikkert mange som har vanskelig for å forstå. Når sovjet-spioner avsløres f. eks. i Sverige, — og det er jo ikke

Fort. side 4

Det är på medlidande med sig själva som människorna i våra dagar går under.

Oscar Levertin.

Som fyller det hele huset. Det veller frem både fjernt og nær.

Som ekko fra pinseværsbruset. Som brus i skogenes kroners tak

Det tiger fra kornaker-suset.

Husvalelsens tider vi beder ned

Fra himmelen til oss å komme Med ordet om frelse, om liv og fred

Fra Kristus, oss alle til fromme,

Hvem himlen huse skal inntil Vår tids husholdning er omme.

Da blir vel kirken et Herrens hus

Hvor sterkt og klart vi fornemmer

Det Andens sakte og sterke brus

Som vekker de døde lemmer. Og Herrens ris går fra hjerterne ut

Med nye, gjenfødte stemmer.

Å Gud, la suset fra pinsedag Få fylle hele vår kirke!

Så sommer der blir med såmanns dag

Og grotid i alt vårt yrke.

Til signing for kvinne og for mann,

Til signing i helg og virke.

La sæden få vekstkår i vårt land!

La flomme av balsam som leger!

La ordet ditt lyse fra fjell til strand!

La fritt flyte over vårt beger!

La grønnnes de enger du fører oss til!

La kjennes de krefter som kveger!

Så skal vi deg prise i forårsbrus

Med alle de millioner

Der inne i ditt herligdoms hus

Hvor lovsangskvadene toner, Mens våre kroner vi kaster ned

For Guds og for Lammets troner.

har nylig vært i Oslo for å drøfte med interesserte norske jurister spørsmålet om å danne en norsk seksjon av Den internasjonale juristkomisjon, og godt er det.

Kommisjonens arbeide tar sikte på å fremme de juridiske prinsipper som man mener har en varig og universell gyldighet. Den følger rettsutviklingen i de forskjellige land og påtaler de tilfelle hvor meneskerettighetene krenkes.

Den tar ikke sikte på å bekjempe selve de politiske systemer etter hvilke de enkelte lands konstitusjoner er bygget opp, men søker å verge om det enkelte individs rettstilling enten det gjelder

!

I «Arbeiderungdommen» 31. mars 1934 skrev den nåværende formann i Utenrikskomitéen, Finn Moe, som idag ivrer for å hindre at Franco-Spania blir medlem av Nato, da Franco ikke er god nok demokrat:

«Kan vi (Arbeiderpartiet) her i landet ta makten ved en vebnet opstand? — Østerrikerne klarte det ikke, skjønt de var langt bedre bevæbnet enn vi noensinne kan bli. De klarte det ikke endskjønt de hadde både mitraljøser og håndgranater. Rent militært teknisk viste artilleriet sig å være det avgjørende våben. Og å skaffe sig tilstrekkelig artilleri torde by på visse vanskeligheter». — Menn av denne kaliber taler i dag høyt om demokrati og folkestyre, og beskylder alle NS-folk for å være landsforredere og forbrytere som for alltid bør holdes utenfor styre og stell i Norge.

Observator.

All makt er degraderende. Den degraderer den som utøver den, og den degraderer den over hvem den utøves.

Oscar Wilde.

sto som innbydere til konferansen i Oslo. Disse er: Rektor, professor dr. jur. Frede Castberg, høyesterettsdommer Ernst Fredrik Eckhoff, dr. jur. Edvard Hambro og høyesterettsadvokat Chr. Stray, Arendal.

rett som andre til å disponere og selv bli gravlagt i det gravstedet De festet allerede i 1926: Det vil heller ikke bli tale om noen innskrenkninger av dette gravstedet.»

Det går fremover, om enn langsomt!

Du bør kjenne boken «Fremgang mot barbariet»

Til orientering gjengir vi bokens forord, skrevet av Hans Høyverdighet William Ralph Inge, Domprost av St. Paul's, London

Det gleder meg at etterspørselen etter «Fremgang mot barbariet» krever et nytt opplag. I denne bok, som først kom ut i England i 1948, under pseudonymet «A. Jurist», uttalte forfatteren, F. J. P. Veale, meget riktig, det som det var påkrevet at en eller annen skulle si, og, vi kan gjerne føye til, hva som i 1948 i de fleste land ingen ville ha fått lov til å si.

Jeg likte ikke Nürnbergdommene, av tre grunner. For det første: Rettssaker mot de overvundne ved seierherrene er aldri tilfredsstillende og er som regel ubillige. For det annet: Henrettelsen av politiske og militære førere for den slagne motpart ved seierherrene, skaper en høyst farlig presedens. Tyskerne var sikkert skyldige i «forbrytelser mot menneskeligheten»; men krig er ikke noen human sak, og det vil alltid være muligheter for at seierherrene i en hvilken som helst krig kan finne tilstrekkelig mange eksempler på grusomheter til å forsvare rettferdiggjørende avstraffelser. Etter den neste krig, hvis der kommer noen, vil rettssaker og hengninger følge som en selvfølgelig ting. Vi kan gå videre. En av anklagepost-

ene mot de tyske førere var ikke det at de førte krig på en umenneskelig måte, men at de førte angrepskrig. De gjorde det, ja! De ønsket store innlemmelser av landområder i Østen. Men har vi ikke hørt om andre nasjoner, som hadde lagt seg til store riker uten å rådføre seg med dets innvånere? For det tredje: En av dommerne — Russland — burde sikkert ha befunnet seg på delinkventplassen og ikke i dommersetet. Hovedhensikten med «Fremgang mot barbariet» er å henlede oppmerksomheten på den forferdelige tilbakegang i kultivert menneskelighet i retning av barbariets verste grusomheter. De såkalte religionskiger var undertiden grusomme; men i det attende århundre var det mulig å tale om kultivert krigføring, i hvilken visse humane overenskomster ble iaktatt. Gibbon omtaler med tilfredshet denne fremgang i anstendig oppførsel. En forfatter i det attende århundre kunne fornuftigvis tale om krig som en levning fra barbariet, som gjerne kunne bli avskaffet helt og holdent. Bortsett fra Guerillakampene i Spania, var Napoleonskrigene ikke særlig grusomme.

forfallet inntrådte senere.

Jeg trøstet meg en gang ved den tro, at disse grusomheter innskrenket seg til tre nasjoner, Tyskland, Spania og Russland. Ikke noe kan sies å unnskyld de utskielser, som tyskerne begikk. De eneste rimelige spørsmål var, om hvem som var skyldige? og om hvem som burde være dommere? Det er ikke vanlig praksis å henge offiserer for at de lystret grusomme ord. Borgerne i en politistat har — ved å gi avkall på sine menneskerettigheter — hørt opp med å anerkjenne plikten til å adlyde sin samvittighet. Med hensyn på Spania, er det på høy tid å gjenoppta vennskapelige forbindelser med dette edle folk. Men en må innrømme, at der fins et anstrøk av grusomhet i den spanske karakter. I inkvisisjonsens og tyrefektingenes land var det ikke å vente, at borgerkrigen skulle være lemfeldig. Når vi taler om Russland, kan en ikke gjøre noe bedre enn å sitere Amiel, hvis klarsynthet aldri svikter. Han skrev så tidlig som i 1856: «Skjebnens ublide gaver har satt sitt stempel på moskovitene. En viss mørk hårdnakkenhet, et slags primitiv rov-

Fortsettes inne i bladet.

ke pressen et fritt forum vil vi uvegerlig havne i ensrettningens sump til skade for den enkelte og den hele bondestand.

Lena, den 29. mai 1957

HANS ROGNERUD.

Den psykologiske krigføring

Nylig hørte vi om visse planer om svensk invasjon i Norge for å befri oss under okkupasjonen. Det var et eksempel på hvor katastrofalt det hadde vært om det var blitt tatt militære istedet for psykologiske hensyn. Siste nummer av «Time and Tid» forteller om andre tilfelle av mangelfull psykologisk krigføring under siste verdenskrig.

En innsender minner (under henvisning til tre tidligere artikler i samme blad av Athony Lejeune) om hvor klossete de allierte var til å utnytte Hess-affæren. På et tidspunkt — våren 1941 — da nazistenes prestisje var enorm og syd-amerikanerne veddet 10 mot 1 på at tyskerne ville vinne krigen innen utgangen av 1941 flyktet Rudolf Hess, en av Hitlers venner og nærmeste medarbeidere, i et privat fly til Skottland for å få Duke of Hamilton til å hjelpe ham å skape fred. Meldingen kom som en bombe og gjorde alle ellevil-le, men gassen gikk helt av ballongen fordi engelskmennene ga adgang til å kommentere Hess' eskapade med sine egne ord. De fikk det som kjent til at mannen måtte være gal.

Vestmaktenes største psykologiske feil under krigen var at USA — nærmere bestemt Roosevelt — krevet «betingelsesløs overgivelse». Selv om tyskerne stod som seierherrer i mange land og hadde anledning til å proviantere fra mange nasjoner, var

Fort. side 4

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Flest mulige til Lands-
møtet i Oslo!

Forbundets landsmøte i Oslo den 30. juli bør bli en samlings- og mønstringsdag for alle rettsforfulgte og for alle av Staten skadeskudte i vårt land. Fyll rekkene i Forbundet med nye medlemmer! Med kraft og saklig tyngde må kravet om revisjon bæres fram — på ny, og uten slinger i valsen. Med aldri sviktende pågangsmot må kravet om uavkortet sosial oppreisning holdes varmt og levende, alle løbergske krumspring og intriger til trots. Offensivbølge-

ne fra vår side må følge alt i ett. Parolen er: Ingen rast eller ro før myndighetene tar rev i seilene. Myndighetene har selv medvirket til et lemlestet Norge, det vil ikke være dumt om Gerhardsen & Co. akter på tiden! Nådetiden strekker seg ikke inn i evigheten, hvis det er det hr. El-nar innbiller seg.

Vi uttaler håpet om at Forbundets landsmøte vil bli opp-takten til et orkester som ikke skal bli til å ta feil av!

Spekulasjoner omkring
Nasjonalmonumentet

Der er så mange spekulasjoner, funderinger og protester i anledning billedhugger Jansons seirende utkast til Nasjonalmonument, og billedhuggeren sitter der som en Sfinx og tier om dette med hensyn til symbolikken, og er ikke villig til å røpe den for alle dem som spekulerer. Men så mye har han iallfall røpet, at det vi ser i bakgrunnen skal være en båt, og at den hverken har kjøl eller ror.

Der spørres om hvor det er blitt av de faldne, og jeg tror at billedhugger Janson ikke har tenkt på de faldne i det hele tatt, for de faldne har jo fått sitt monument i alle byer og bygder her i landet, så de er ikke glemt, men Janson har kanskje ikke kunnet glemme, at båten, skuta Nor-

ge var uten både kjøl og ror den gang stormen brøt løs; og da skipper og offiserer som skulle føre skuta gjennom stormen selv var fuldt oppmerksom på dette, så de ikke annen utvei enn å forlate skuta, og dro, noen ut av landet, både hit og dit, og noen ble i landet, mens statsskipet Norge ble liggende igjen på det skjær vi ser på Jansons utkast — uten kjøl og ror. — Men Jansons symbolikk er ikke uten håp, for opp av jorden og fremtiden stiger kvinnen, hun er ung, sunn og sterk, og hun er stor, mens mannen i bakgrunnen er av mindre format; og kvinnen, hun er framtiden, mens mennene fra dengang stort sett sviktet.

F. R. A.

Østfold har valgt

Almers får støtte

Norge leder suver-
ent i skatteflåeri!

Forgriper seg på inntil 94,5 prosent
av hva en mann tjener

Hva betaler du i skatt? Vi utlovet 100 kr. i premie for den som innen 1. juni kunne sende oss den mest pålitelige besvarelse. Ingen løste oppgaven. Et bemerkelsesverdig svar innkom det dog, og det er det vi offentliggjør her:

Skattemyndighetene har etter hvert fått et dødelig strupetak på folket i USA, og inntektsskatten er uforskammet diskriminerende og farlig for hele middelklassen. — Disse skarpe ord leser jeg i Dr. Donnelly's avis «The Health Advocate», men de kommer fra F. Coleman Andrews tidligere statskommisær av Internal Revenue- (Skattemyndighetene), og bygger på 20 års er-

Etter Dr. Andrews sluttet som statstjenestemann siste oktober har Mr. Andrews be-

gynt sin kamp mot skattemyndighetene — og dette kommer fra deres egen forhenværende skattefogd! Her til svarer mr. Andrews: «Min jobb var å innkreve skatten, ikke å forandre eller regulere den. Jeg har opponert mot de høye skatter i de siste 20 år, men ingen i Washington spurte om mitt syn på saken. Jeg utførte mitt arbeid og holdt min munn lukket. — Loven garanterer alle amerikanere to privilegier: 1) Retten til å drive forretning til eget gagn. 2) Statens beskyttelse til selv å bestemme over sin fortjeneste. — Vi har ennå disse bestemmelser, bare med den store forskjell at regjeringen nu bestemmer hva vi kan beholde, og det kan hende de tar opp til 91 pst. av alt det en mann tjener. — Det som jeg kjemper for, sier mr. Andrew, er at

middelklassen ikke blir helt ødelagt av de høye skatter».

Vi stusset litt ved dette høye pst.-tall, 91, for Amerikas vedkommende, men ved undersøkelse i det amerikanske tidsskrift «Management Digest» ser vi en tabell over skatteforholdene i fem land.

For å holde oss til ovenstående artikkels proportsats og samme inntekt og forsørgelsesbyrde — hustru og to barn, er tallene disse: Nederland 70,5 pst., Kanada 78 pst., Norge 88,4 pst., United Kingdom 92,5 pst.

For Norges vedkommende, som visstnok er suverent alene om skatt av formue, kommer et tillegg, (anslagsvis i forhold til inntekt og formue) på minst 6 pst., tilsammen 94,5 pst.

Det er således foreløpig ingen fare for at Norge mister lederplassen.

Rinnansaken

Forts. fra side 4

Men var det politimeslige forarbeid slett så var de ytre forberedelser i Rinnansaken imponerende. Man bygget en tiltaleboks for anledningen. Der var 30 plasser i den. Ved hver plass var en fotlås festet på en wire som var fastgjort i gulvet, alt sammen så solid at det kunne holde en rasende han-elefant på plass. Man tok ingen sjanser. Man overveide å bygge gitter rundt, men formodentlig ville dette virke for lite demokratisk. Det ble de bare gitter på den si-

kremgul bensindrevet bil i løp hengende over seg — og den hadde Sverre J. Herstad, den fremragende motstands-kjemper som har skildret sin lidelse fra Berg fangeleir i et kapittel som heter «Mellom barken og veden» i Bergboken. Kanskje forklaringen til hans bitterhet er å finne i denne beretning — allerede i overskriften. Vi har alle noe å hevne. Bergboken er et merkelig document humain som jeg anbefaler fremtidige filologer med anlegg for forskning. Adresseavisen hadde et millionoverskudd fra sin na-

tion om Hiroshimas ødeleg-

Staten tapte også i
lagmannsretten

Må dertil betale saksomkostningene

Som før fortalt vant bonde Hans Haug fra Vormsund, saken sin mot staten ved Oslo namsrett. Namsretten slo fast at statens «landssvik»s krav på Haug var foreldet, og opphevet den utleggsforretningen staten hadde avholdt hos ham. Saksomkostningene ble opphevet, da saken hadde budt på tvil.

Denne avgjørelsen innbragte staten for lagmannsretten, med påstand om at utleggsforretningen skulle kjennes gyldig. Haug påsto namsrettens kjennelse stadfestet.

Eidsivating lagmannsrett har nå ved kjennelse av 29. mai gitt Haug medhold, og dømt staten til å betale ham kr. 400 i saksomkostninger.

Boken om
— barbariet

Forts. fra side 1
gjerrighet; en bakgrunn av grusom hardhet, som under forholdenes herredømme ville kunne bli uforsonlig, ja, endog hjerteløs; en kald, utvendig styrke, som heller ville legge verden øde enn å gi etter; en barbarisk hordes uoppslitelige instinkt, som fremdeles er tilstede hos en halvkultivert nasjon. Hvilke fryktelige herrer russerne ville bli, hvis de noensinne skulle utvide sin makt over sydlandene! Et polar-despoti, et tyranni, slik verden ennå aldri har kjent; stille som mørket, skarpt som isen, ufølsomt som bronzen; et slaveri uten kompensasjon eller lise».

En gang i fremtiden; om ikke så lenge, vil det kanskje ikke så hurtig bli glemt, at dette var den fiende, mot hvilken tyskerne kjempet.

Men er der bare tre skyldige, av hvilke de to kan påberope seg en unnskyldning? Hva om Hiroshimas ødeleg-

tivt om forfall. Den europeiske humanitet hadde en annen side før nasjonalismens vanvidd. Vedrørende behandlingen av «underlegne raser» var konduitlesten ikke bra. Irlenderne har ikke glemt Tudorene og Oliver Cromwell. Hør bare på dette utdrag fra «Daily Journal» av mars 1737: «De skriver fra Antigua, at de fortsatte med henrettelsen av de negere, som var innblandet i sammensvergelsen om å myrde alle dens innvånere. Ni og seksti var blitt henrettet, av hvilke fem ble lagt på steile og hjul, seks ble hengt på galge, og sultet tildøde, hvorav en levde ni netter og åtte dager, og åtte og femti ble lenket til staker og brent!» Eller tenk på den tortur, som ble øvet mot Ludvig XV's angriper, hvilken minst én engelsk gentleman var skadefro vitne til. Våre forfedre var ikke alle sammen helgener.

Noen av oss håper nå, at all romantikken og ridderlig-

nar tenkt på de faldne i det hele tatt, for de faldne har jo fått sitt monument i alle byer og bygder her i landet, så de er ikke glemt, men Janson har kanskje ikke kunnet glemme, at båten, skuta Nor-

sunn og sterk, og hun er storsunn mens mannen i bakgrunnen er av mindre format; og kvinnen, hun er framtiden, mens mennene fra dengang stort sett sviktet.

F. R. A.

Østfold har valgt sine utsendinger til landsmøtet

På forbundsmøte i Sarpsborg 29. mai ble følgende valgt som stemmeberettigede representanter til landsmøtet i Oslo:

Bonde Ole Boberg, Berg, Gartner Ole Omberg, Rolvsøy, Revisor Sverre Due, Kråkerøy, Bonde Eigil Heiås, Tomter, Fabrikkeier Nicolay Gam-melsrød, Rygge.

Dessuten vil fylkestillitsmannen for Østfold, bonde Ingar Tangeland og landsstyremedlem Thorleif Gjølberg, avgi møte, og forhåpentlig mange med dem.

Gjølberg redegjorde for de vanskelige arbeidsforhold styret har hatt å streve med i vinter. Han ga like fullt uttrykk for tillit og tro til Forbundets fremtidige virke, Forbundet er et instrument vi ikke kan være foruten. Styremedlem Sigurd Abusdal var til stede, men måtte desverre bryte opp da vi var halvveis med forhandlingene, hvori de fleste fremmøtte deltok. Det ble enstemmig henstillet til Forbundet ikke å skifte navn. En rekke andre vedtak ble også gjort. — Kringlebotn redegjorde for arbeidet med avisen. Man var enige om med alle midler å støtte opp om Folk og Land.

Forbundet

En viktig melding fra styrets møte i Oslo 5. juni kommer i neste nummer.

Almers får støtte

Vårt blad har mottatt i alt sju innlegg hvor det dypt blir beklaget at redaksjonen tilbakeviste Almers åtak på Lærum, Bjørnson og Olga Bjoner. Til gjengjeld får Almers så meget mer lovord for sine hjer-tesukk fra Stillehavskysten. Det hele er i ferd med å bli et nytt skoleeksempel på den berømmelige strid om pavens skjegg. Almers sympatisører syns imidlertid å ta saken meget alvorlig (!), vi skal derfor ikke nekte dem å komme til orde. Bladet vil i neste nummer bringe i hvert fall et representativt utvalg av nevnte inserater.

Det er som tidligere opplyst framsatt kraftige angrep mot vårt politi for å drive med å fengsle folk i altfor stor utstrekning. Dette er ett av de spørsmål som blir tatt opp på det 4. nordiske kriminalistmøte i Oslo i dagene 11.—13. juni. Da vil det blant annet bli lagt fram en statistikk fra en 2-års periode som viser at fengslingsprosenten for Oslo var dobbelt så høy som i København og fire ganger så høy som i Stockholm. Ja, hva skal den slags tull være til?

RUSTADMORDET STADIG UOPPKLART. SAKEN FORELDES OM 2 ÅR

Kriminalpolitiet i Oslo har fire større uopplyste drapssaker under observasjon, Rustadmordet fra høsten 1934, og tre drap etter krigen. Blant disse tre er de to beryktede drosjemordene fra julaften 1945 og juli 1946. I begge tilfellene ble drosjesjåførene funnet skutt bakfra og mye tyder på at det er samme mannen som har begått begge forbrytelsene.

Straffansvaret for drap utløper etter 25 år, og om vel to år kan ikke lenger Rustad-morderen, om han lever trekkes til ansvar for sin ugjerning.

tiltalsboks for anledningen. Der var 30 plasser i den. Ved hver plass var en fotlås festet på en wire som var fastgjort i gulvet, alt sammen så solid at det kunne holde en rasende han-elefant på plass. Man tok ingen sjanser. Man overveide å bygge gitter rundt, men formodentlig ville dette virke for lite demokratisk. Det ble da bare gitter på den siden mot publikum. Det må åpenbart være behov for en dyrepark her i landet. De tiltalte fikk rik anledning til å føle hvordan det er å være farlig dyr i zoologisk have en fin søndag i juni. Med den forskjell at man kaster kjeks og gotterier til dyrene, i Trondheim spyttet man på dem og skjelte dem ut. De skjelte dem ut for at de var forrædere og mordere. Som om ikke det var nok. Det må være farlige instinkter skjult i mennesket, ihvertfall synes panelingen inn til dyreriket tynn på enkelte områder selv i fredstid.

Saken hadde et års forberedelse i pressen, og det var gjort et godt forarbeid, fotjern og bur falt ingen tungt for brystet. Folk måtte få sitt sirkus og her var da endelig noen som kunne unngjelde for 5 års fornedrelse. Vi ble gitt mat i rettsalen. I motsetning til i Zoo ble publikum jaget ut under foringen. (Det var ingen som gjorde oss noe direkte ondt. Vi måtte bare være tilstede der hver dag). En rekke dyktige leger sto til vår disposisjon. Men det var svært ønskelig å få en dags permisjon. Det var som på Neros tid, gladiatorene hadde å være friske. En av de tiltalte kvinner fikk dog en permisjon. Hvordan hun klarte det, vet jeg ikke. Hvem av legene det var som fikk John Lyng til å gi ordre om at vi skulle fotograferes nakne vites heller ikke. Ville psykiatrikerne finne en årsak til Rinnans suksess hos det svake kjønn? Lå forresten ikke dette midt i dagen? En

menn — den atmosfære av mystikk han omga seg med, godt oppblandet med klisjeaktige vendinger som var hans spesialitet, og som tydet på inngående studium av Allers Journal — i disse talemåter som John Lyngs svenske storreporter Åke Hall falt så pladask for. Har ikke dette alltid vært rikelig nok til lykke hos en større del av det svake kjønn, selv om mannen tilsynelatende var en pusling og livende redd tannlegen. Hva skulle det tjene til å lete etter årsaker for ødselhet fra naturens side? Var det nødvendig å fotografere oss alle, også vi uten suksess? Hvor er disse bildene i dag? Jeg har aldri hørt om tiltalte som er fotografert naken allestedt. Jeg traff ingen nakenfotograferte medfanger i mine mange fengselsår. Eller ble det gjort etter bønn fra en av disse utallige sosiologene som grafset i landssvikere og som trodde å ha funnet et opplegg til en doktoravhandling: Kroppsbygning og grovt landsforræderi? Jeg har til denne dag ikke funnet det sted i loven som gir adgang til nakenfotografering av norske borgere under straffeforfølgning. I forbryteralbumet står bare brystbilder og klærne er på.

Pressen hadde gjort et godt forarbeid. Det er sikkert. Det var rik anledning hver dag for de tiltalte til å observere de forbausende blikk fra nye publikummere når disse oppdaget at tiltaleboksen rummet menneskelige vesener. Som de zoologiske haver hadde man stampublikum som kom hver dag. Mest kvinner. Det var ikke rart at de ofentlige henrettelser i gamle dager samlet menneskemasser med sterkt innslag av det svake kjønn. Den ypperligste av Trondheims aviser i ond-sinnet og uvederheftig forhåndsomtale var Adresseavisen. Den hadde trusselen om inndragning av et større be-

kapitel som heter «Mellom barken og veden» i Bergboken. Kanskje forklaringen til hans bitterhet er å finne i denne beretning — allerede i overskriften. Vi har alle noe å hevne. Bergboken er et merkelig document humain som jeg anbefaler fremtidige filologer med anlegg for forskning. Adresseavisen hadde et millionoverskudd fra sin nazistyrte tid og det gjaldt å redde penga og med sannhet kan det sies at den avisen ikke vek tilbake for noe. Hvis vi hadde levet i en rettsstat ville vel dette krigsoverskuddet til Adresseavisen vært i knappeste laget til bøter og skadeserstatninger til ofrene for trafikken. Det engelske rettsapparat gir oss med jevne mellomrum leksjoner i behandlingen av den slags ting. Her i Norge kunne Adresseavisen stemple en mann som morder lenge før dom var falt, og det med de typene som vanligvis brukes til fotballplakater. Og når mannen så i retten ble frifunnet spanderte man med selvfølgelig de minste typene og 3 linjer om saken godt bortgjemt på 6. side. Det var i grunnen ikke nødvendig at leserne fikk vite om frifinnelsen. Dette hendte artikkelforfatteren.

Men det var også renslige pressemenn i Trondheim. Ole Øysang var en av dem. Nu tilhører han Arbeiderpartiets gamle garde. Han er av de menn om hvem det kan sies at hjertelaget var en fremherskende egenskap. Noen av lederne hans fra den tiden er praktstykker. Men det er de seendes skjebne å tale for døde ører. Øysang ble også fengslet av tyskerne. Han behøvde ikke senere hen skrive forklarende beretninger om sitt fangeopphold. Han måtte ikke lage grimaser. Men det var mangt et akrobatstykke å se for den som hadde øyne i den tiden.

Per Wilk.

isen, ufølsomt som bronzen; et slaveri uten kompensasjon eller lise».

En gang i fremtiden; om ikke så lenge, vil det kanskje ikke så hurtig bli glemt, at dette var den fiende, mot hvilken tyskerne kjempet.

Men er der bare tre skyldige, av hvilke de to kan påberope seg en unnskyldning? Hva om Hiroshimas ødeleggelse ved amerikanerne og om Dresdens ved briterne, da krigen praktisk talt var slutt? Det er ikke behagelig å tenke på disse ting.

Vi må ikke tale altfor posi-

galge, og sultet tildøde, hvorav en levet ni netter og åtte dager, og åtte og femti ble lenket til staker og brent!» Eller tenk på den tortur, som ble øvet mot Ludvig XV's angriper, hvilken minst én engelsk gentleman var skadefro vitne til. Våre forfedre var ikke alle sammen helgener.

Noen av oss håper nå, at all romantikken og ridderligheten er gått av krigen, og at den må gå samme veien som kannibalismen og menneskeofringene. For kulturen er dette et spørsmål om å være eller ikke være.

William Ralph Inge.

Det er saken det gjelder

P. D. skreller av utenomsmakket

I siste nr. av Folk og Land gjentar Knut Geelmuyden at «det norske NS ble vesentlig stiftet av norske frimurere». Han navngir endog to mann som skulle ha spilt «rolle» i førkrigsårene «den gang bevegelsen var hundre prosent norsk og nordisk.» Merk det inkonsekvente i denne påstand: Bevegelsen var heilnorsk, innrømmer G. men likevel —!

Det er langt fra min innstilling å forsvare frimureri og frimurere, for dertil mener jeg å kjenne Den Vise Salomos tilhengere og deres verdensoppgaver for godt. Jeg vil her opplyse at undertegnede med egne ører hørte at den ene av de to han nevner (P.), tok avstand fra frimureriet. Som teolog og Kristi læres forsvarer bør G. være glad til og tro at selv en frimurer kan omvende seg, og at «det er større glede i himmelen over en synder som omvender seg enn over 99 rettferdige som ikke trenger omvendelse».

Dersom G. hadde lest mitt innlegg i F. og L. for 11. mai i sammenheng, ville han ha forstått at det ikke var hovedsaken for meg å «angripe» ham. Jeg ofret bare noen ord på G.s påstand, mens jeg derimot ga meg god tid med å minne om Vidkun Quislings innsats i skrift, tale og handling i årene frem til Nasjonal Samlings stiftelse. Det er ganske sikkert det som har gitt vår redaktør innskytelsen til overskriften og videre at han gjorde det til førstesidestoff. Det var altså ikke hensynet til «angrepet» på G. eller hensynet til meg.

Når vi kjenner Quislings innstilling til frimureriet er det formastelig å si at Quisling stiftet NS ved hjelp av frimurere. Jeg ble hellig harm når jeg leste det, og det må være meg til undskyldning at jeg ikke orker å se utslyngede påstande som er egnet til å nedvurdere Quisling og underkjenne ham og hans evne til å vurdere sak og person.

Det er negativt det å så tvil. Det positive er å stadig gjenta hvad Quisling ville og viste og sa; for Quisling var NS og NS var Quisling.

Den sosiale oppreisning som vi i dag forlanger må det ikke bare være juridisk begrunnelse for, men også moralsk: Vi må aldri gå trett i vårt ar-

Linnea Norsk Reiselag innbyr til Hamburg-tur

FRA OSLO TIRSDAG 2. JULI. PRIS 395 KRONER.

Som en fugl Fønix, foryngt og forskjønnert, er Hamburg i de senere år steget opp av asken. Den gamle Hansastaden som gjennom sin veldige havn i århundreder har vært nær knyttet til den øvrige verden er i dag en internasjonal verdensby hvor livet pulserer kraftigere enn noen gang før. Byens ansikt virker rent og livlig, og de stygge arrene fra krigen er nå nesten forsvunnet. De brede gater og store luftige plasser og parker rommer et vell av severdigheter og et rikt fornøylesliv, hvor kunst, teater og musikk hører til det fremste som idag bys i Europa.

Her får vi full anledning til avkobling og adspredelse. Fra de travle shoppingstrøk kan vi hvile ut i det praktfulle «Pflantzen und Blumen» i Stadtpark eller i den berømte Hagenbecks dyrehage for å avslutte kvelden med en fest på Reperbahn.

Det er en virkelig kvalitetstur vi her byr på, og prisen er det vel intet å si på.

Bare enkelt og dobbeltværelser på utmerkede hoteller.

1. DAG:

Deltakerne møtes på Utstikker 2, Vippetangen i Oslo, kl. 20,15, hvor reiseleder hjelper Dem gjennom toll og ombord, og kl. 21,00 går avgangssignalet.

2. DAG:

Frokost inntas ombord før ankomst til Fredrikshavn, hvor vi går fra borde og inntar våre plasser i den komfortable langturbuss som venter oss på kaien. Turen går over Aalborg og Aarhus, og i Christiansfeld spiser vi lunsj i den gamle historiske kroen «Hos Stricker». Videre sørover passerer vi grensen ved Krusaa og ut på kvelden når vi Hamburg og vårt hotell. Middag — overnatting.

3. DAG:

Frokost. — I Hamburg.

Vi får en sightseeing i byen og avslutter denne med en rundtur med båt i den gigantiske havnen. Lunsj inntas hvor deltakerne ønsker det. Vi foreslår Alsterpavillonen og reiselederen vil ordne med dette. Ettermiddagen kan tilbringes med shopping, og vi begynner i Hamburgs største varemagasin, Alsterhaus. Kvelden til egen disposisjon, men reiseleder står til rådighet. — Middag — overnatting.

4. DAG:

I Hamburg. — Frokost.

Denne formiddagen kan vi tilbringe i Hagenbecks zoologiske hage, hvor nærsagt alle jordens ville dyrearter er representert i omgivelser som så vidt mulig erstatter de opprinnelige. Her kan også lunsjen inntas hvis ønskes. Dette avtales med reiselederen på forhånd. Ettermiddagen er til fri disposisjon, og reiselederen står til rådighet. — Lunsj eller middag på hotellet.

Om kvelden besøker vi den vakre parken «Pflantzen und

Siden sist

Da Arbeiderpartiet for 22 år siden innførte omsetningsavgiften, ble den oppkrevet med 1 prosent, og den ble karakterisert som «midlertidig». Likevel er den i høyeste grad blitt permanent, og den lyder nå på 10 prosent. I stedet for en gradvis avvikling, har Arbeiderpartiet sørget for at den stadig er utvidet, og den utgjør nå den største av alle statsbudsjettets inntekstposter, oppført med 1650 millioner kr. på budsjettet for 1957—58. I Stortinget tirsdag forelå det en rekke forslag til innskrenkning av området for avgiften — men Arbeiderpartiet motsatte seg dem alle. Følgelig blir omsetningsskatten oppkrevet neste år etter de samme regler som nå.

Omsetningsavgiften ble engang kalt en fattigmannsskatt. Det var Arbeiderpartiet som satte navnet på den.

Etter at Storbritannia har foretatt to vellykkede prøveekspløsjoner med H-bomber er presset mot regjeringen for å stoppe prøvene øket. Saken utløste et voldsomt sammenstøt i Underhuset tirsdag mellom «utenriksminister» i Labours skyggekabinett, Aneurin Bevan og statsminister Macmillan. De to partier kom i slikt opprør da Bevan ropte «for himmelens skyld ikke vær blodtørstig» at det en tid ikke var ørens lyd å få og speakeren måtte kalle forsamlingen til orden. — Folk og Land gjengir i neste nummer en artikkel av Bevan, hvor han nærmere redegjør for sitt syn.

Et industrijubileum som fortjener oppmerksomhet ble feiret i Göteborg 27. mai. Det er Aktiebolaget Svenska Kullagerfabriken (SKF), en av kullagerindustriens pionerer og for tiden verdens største eksportør av kule- og rullelager, som var 50 år. — SKF's sjefer fra praktisk talt alle land var samlet i Göteborg.

SKF ble startet i 1907 av ingeniør Sven Wingquist. Starten var beskjeden: Hele personalet bestod av 12 arbeidere og fire funksjonærer, aksjekapitalen utgjorde 110 000 kroner, og den første fabrikk hadde en gulvflate på 1100 kvm.

Det japanske råd mot vannstoff- og atombomber har besluttet å sende tre protestdelegasjoner på i alt 16 medlemmer til USA, Sovjet og Storbritannia. De tre delegasjonene freiser fra Tokio den 16. juni. Delegasjonene vil omfatte medlemmer av det liberal-demokratiske og sosialistiske parti, vitenskapsmenn, studenter, religiøse organisasjoner, og fagforeninger.

64 norske videnskapemenn har sendt en skrivelse til Regjeringen med anmodning om at Regjeringen fører sitt initiativ videre for snarest mulig å få vedtatt et generelt forbud mot fortsatte atomprøveekspløsjoner.

Gruppen som omfatter na-

turvitenskapsmenn, medisnere og landbruksforskere innenfor alle de fagområder lingsproblemene framhever som har tilknytning til stråat «de ser med uro på den økende radioaktivitet som er fremkalt av de mange prøveekspløsjoner med uran- og hydrogenbomber siden 1954.

Foran nytt kvartalskifte

Hvorfor plikter du å gjøre en innsats for Folk og Land? Fordi vi for våre barns skyld krever revisjon av dommene over NS, avsagt under press av «selerherrenes» bajonetter. Du skal gjøre dine medmenesker kjent med at «Det er bedre at livet tar livet av loven, enn at loven tar livet av livet», for å si det med et ord av den danske politiker K. K. Steincke.

For Grustak eller lign.

1 stk. transportør 10 mtr. lang (ny)
1 » ——— 7 » » (ny)
1 » ——— 4 » » (brukt)
1 » grussorterer (Pay & Brinck A/S) med 10 Hk. elektr.motor og 9 Hk. bensinmotor.

H. SNAPRUD & CO.

MASKINER — REDSKAPER

Kongsberg — Tlf. 885 - 248

A. E. Hedems brosjyrer

2. opplag av «Statsmaktenes revolusjonære forhold til Grunnloven» er nå utsolgt.

3. opplag er under trykning.

Vi har ennå endel på lager av A. E. Hedem's: «Landsvikoppgjøret og rettskildene», samt «Det norske nøytralitetsbrudd», samt «Haag og høyesterett»

FORBUNDET

Boks 3214 - Giro 150 28
OSLO

Forbundets Landsledermøtet 1957

Styret har fastsatt at Landsledermøtet for 1957 skal holdes i FOREDRAGSSALEN, Deichmanske bibliotek, Henrik Ibsens gt 1., Oslo, tirsdag 30. juli kl. 10.

Adgang til møtet har — utenom de som tilhører selve Landsledelsen (jfr. vedtektenes § 6) — alle som står inntegnet som medlemmer eller som har ydet bidrag til Forbundet. Sådanne møtende har adgang til å delta i debatten og har forslagsrett, men bare Landsledelsens medlemmer kan stemme. Legitimasjon i form av medlemskort for 1957 eller bidragskvittering for samme år må forevises inngangskontrollen. Uten slik legitimasjon tilstedes der ikke adgang til møtet.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAA

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsmunde

VED BESØK I EGERUND

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41 — Telefon 497

Til avisens lesere i Oslo

Vestkantbeboere kan lettest få kjøpt Folk og Land hos

ELIMA

Tobakksforretning

i Ole Vigsgt. 12; inngang fra Industrigt.

Armbåndsur

VANNTETTE, STØT-SIKRE I STÅLKASSE

Omega

Herre fra kr. 278,- til kr. 330,-
Dame fra kr. 290,- til kr. 355,-

Longines

Herre fra kr. 283,- til kr. 350,-
Dame fra kr. 300,- til kr. 360,-

Allsport

Herre kr. 172,-
Dame kr. 175,-

Revue

Herre fra kr. 195,- til kr. 210,-
Dame fra kr. 198,- til kr. 215,-

Certina

Herre fra kr. 152,- til kr. 230,-
Dame fra kr. 170,- til kr. 230,-

FOLK OG LAND

Han var —

Forts. fra side 1

så lenge mellom hver gang, så skriker ikke den norske pressen opp om «svensk heksejakt».

Men det verste ved McCarthy er vel hans angrep på forskjellige av administrasjonens «hellige dyr» — slik det f. eks. fremgår av hans bok «Den forspilte Sejr» (Kjøbenhavn 1954) og som blant meget annet avslører de hendinger som førte til katastrofen i Europa i 1945.

Side 51 i boken stiller han f. eks. følgende spørsmål:

Hvorfor utleverte Krigsministeriet (dvs. general Marshall) oss til russernes nåde og barmhjertighet (i 1945)?

Hvorfor fikk ikke general Patton lov til å ta Prag?

Hvorfor marsjerte våre tropper ikke først inn i Berlin? —

Eisenhower tilbød Stalin å stanse det amerikanske fremstøt ved Elben-linjen. Han ordnet dette betydningsfulle spørsmål alene med Stalin. —

Eisenhower tilbød Stalin å ne beslutning uten å rådføre seg med Churchill, som protesterte mot dette som et uberettiget inngrep i en politisk sak... at han ikke istedet hadde gitt Montgomery forsterkninger, så denne hadde kunnet støte fram mot Berlin for å besette byen før russerne.

Der siteres også (s. 52) en melding om at «de forenede (amerikanske) stabssjefer rådet Truman til å la russerne ta Berlin. De forenede stabs-

hørende til denne kategori, har drevet den rene heksejakt på senator Mc. Carthy, fylt av et slags sprudlende hat som ville være lett forståelig hos mere eller mindre kamouflerte kommunister.

Mc Carthy var av irsk avstamning og representerte staten Wisconsin i Senatet. «Uansett hva den amerikanske nasjon, og verden ellers måtte mene om Mc Carthy, så ble han i sin hjemstavn betraktet som en fallen helt, en martyr i kampen mot kommunismen», skriver K. G. Crawford i 13. mai-nummeret av Newsweek. Meldingen om hans plutselige død ble motatt med alminnelig sorg i hans hjemby Appleton. Han ble begravet med all den militære og sivile honnør en by på 40 000 kunne gi på så kort varsel, står der.

I amerikansk presse går stridens bølger fortsatt høyt.

Kort tid etter Mc Carthy's død, inneholdt således den amerikanske avis «The Union Leader» (redaktør William Loeb), en førstesides redaksjonell artikkel med titelen Myrdet.

Fra denne siteres etter Newsweek (20. mai) følgende avsnitt:

«Joe Mc Carthy ble myrdet av kommunistene likeså sikkert som om han var blitt stillet opp mot en vegg og skutt».

Samtidig fulgte et voldsomt angrep på president Eisenhower, som nylig gjorde seg så liten at han inviterte samtlige andre senatorer og representanter til sin mottagelse, unntatt Joseph Mc Carthy.»

Artikkelen ble kommentert i aviser over hele USA.

Ø.

Aktoratets menn i Rinnansaken

Av Per Wiik
TRONDHEIM

De avisene som foran siste stortingsvalg så villig omtalte stortingskandidaten Lyng som «Rinnanaktoren» traff med stor sikkerhet et ømt punkt. Visste de at saken ikke var så perfekt som den burde være? Jeg kan tenke meg Lyngs bitterhet over slike skriverier. Å omtale ham på en odios måte fordi han hadde vært aktor i rettsoppgjørets vakreste, men dystert sorte perle, Rinnansaken, den som en gang brakte ham slik berømmelse. Det tok 7 år før det skjedde. Det er lang tid. Ting av slik natur har imidlertid en treghet som må overvinnes, men når det er gjort kan intet stanse bevegelsen som er kommet i gang. En gang i tiden var det noen som snudde seg om og så seg tilbake. De ble til saltstøtter på stedet.

Statsadvokat Lyng omga seg med en rekke medarbeidere i aktoratet under Rinnansaken. Og det hendte noen ganger at lagmann Nissen så seg rundt som om han ville spørre om han var i et galehus, for endelig å la øynene sine hvile på de store trekroene utenfor vinduene i rettsalen. Denne fortvilelse var ofte å spore når sjefsetterforskeren i saken, politikaptein Sjøstad, var i vitneboksen. Det er forståelig. Hvor skal en lagmann gjøre av øynene sine når politimannen som leder etterforskningen i Nordens største straffesak for fullt alvor hevder at den og

fått 2 år på seg til forberedelsen. Tiltalebeslutningene ville vært like tilfeldig rotete, like romanaktige, like upresise. Dette fordi det ikke var politimenn og politilembeds menn som arbeidet med den. Det var dilettanter som fortsatte en lek de hadde påbegynt ved Rettskontoret i Stockholm, på Kjesäter og andre slike steder i utlandet.

Politikaptein Sjøstad var før krigen lensmannsbetjent eller lensmannsdrang som det het tidligere, og når det gjelder fru Justitia, gode dager. Under og etter Rinnansaken søkte han dusinvis av lensmannsombud og ble endelig lensmann i Brumunddal. Der fikk han omsider byggetillatelse til en utvidelse av lensmannsboligen, men byggverket ble litt større enn dette løyve tilsa. Det ble reist sak mot ham for det, men han er fremdeles lensmann.

Man behøver ikke være skarp-sindig eller jurist for å tenke seg at defensoratets prosedyre gikk i denne lei: Av hensyn til de alvorlige konsekvenser en fellende dom vil få for tiltalte osv. — Han ble da også frifunnet. Avislesere vil vite at alminnelige mennesker landet rundt fikk fellende dommer den gang for ulovlig husbygging, men de hadde jo ikke etterforsket Rinnansa-

utmerkede lovens håndhevere er utsprunget av den. Men man kan også lett tenke seg den respekt disse lovydige menn hadde for lovene når de hadde Rinnanbanden i sine klør — jordens bærme. Om alle disse aktoratets menn kan kanskje sies at de hadde den deilige fjernheten. Og denne viljen til strenghet og rettferdighet som kjennetegner mennesker som skal volde død uten selv å være i fare. Etter en trettende kjent psykologisk lov hadde de alle unngått livsfaren mens det var krig. Dette er for øvrig et felles trekk for de fleste som på nidkjær måte befattet seg med landssvikoppjøret. Disse menn startet så og si krigen sin den 8. mai 1945, da andre var i ferd med å avslutte den. De startet den ved å delta i norsk histories største menneskejakt. Det må ha vært stort uår på mannfolk i dette landet det året når en slik massiv villfarelse fikk framtur og festne seg.

— Forts. inne i bladet.

Japanske vitenskapsmenn sier at det er ting som tyder på at britene virkelig har klart å konstruere en «ren» vannstoffbombe og at de britiske eksperimenterne ved Christmas Island betyr noe helt nytt i kjernefysisk forskning. — På ansvarlig japansk hold er man meget forsiktig med å uttale seg om saken, men rapporter fra de forskjel-

Den psykologiske -

Forts. fra side 1

der liten lykke-følelse i Tyskland over krigen. De fleste tyskerne ville gjerne ha fred, men når det eneste alternativ var den æreløse, betingelsesløse overgivelse og mulighet for hungersnød og elendighet som etter første verdenskrig, var det uunngåelig at tyskerne fortsatte å slåss inntil de var slått helt militært.

Hvis kampen ikke var blitt forlenget ved denne ukloke betingelse, ville Sovjet aldri fått sjanse til å okkupere Berlin, Prag, Wien, Budapest og det meste av Øst-Europa. Og denne okkupasjon representerer ikke bare en enorm trusel mot Europa og den vesterlandsk kultur, men har bragt hundrevis av millioner mennesker i ulykke. Med andre og klokere betingelser kunne man også gjort meget mere ut av generalenes opprør mot Hitler i juli 1944, som var en virkelig alvorlig affære.

Noe som bidrog til å styrke tyskernes kamplyst var finansminister Morgenthau's fantastiske forslag om at all tysk industri skulle nedlegges. Diskusjonen om hvor lang tid det ville ta å kastre hele den mannlige tyske befolkning (såvidt vi erindrer ville 20 000 leger klare det på et år), stimulerte heller ikke til å godta «betingelsesløs overgivelse». Dette var hverken gjennomførlig eller kloke forslag.

— Denne siste etterkrigstid er meget farligere for menneskene enn den forrige var det. Humbungen og den løgnaktige propagandaen har altså store sjanser og toll

Ungarn

Atter er det uhyggelige ting som foregår i Kadar-landet. Nøktene iakttagere regner med at talet på drepte nå ligger mellom 3000 og 5000. Mange av dem er myrdet av politiet uten noen som helst rettslige formaliteter. Tallet på arresterte ligger mellom 20 000 og 40 000. I tillegg kommer 12 700 fanger som slapp ut under opprøret og som er arrestert igjen. Konsentrasjonsleirene er overfylte, men forholdene er verre i de mange politifengslene med deres torturceller. De gamle forhørsmetodene er igjen tatt i bruk, og det går nok av beretninger om hvordan fanger er prylt og lemlestet.

Danmark

Jordbær dyrkere i Danmark har vært utsatt for en katastrofe. I forrige uke var det nattefrost over hele landet, og det gikk sterkt ut over fruktblomstringen. Kontorsjefen i Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavl regner med at 50—57 prosent av jordbærene blir ødelagt. Det så lovende ut, med rik blomstring, men den milde april hadde lokket blomstene for tidlig ut, og da frøs blomsten. Det er særlig de store felter på åpenmark som er rammet.

Norge

Vårt folk har hatt ord på seg for å være et ærlig folk. Men er det så lenger? Dette tema er nylig blitt drøftet av Johan B. Hyggen i en artikkel i Morgenbladet. Desverre, mange av de gamle æresbegrepene er oppløst, delvis moralbegrepene også. Etter alminnelig oppfatning regnes

hadde gitt Montgomery forsterkninger, så denne hadde kunnet støte fram mot Berlin for å besette byen før russerne.

Der siteres også (s. 52) en melding om at «de forenede (amerikanske) stabssjefer rådet Truman til å la russerne ta Berlin. De forenede stabssjefer betyr naturligvis (general) Marshall», står det.

Mc Carthy's bok er breddfull av avsløringer omkring de disposisjoner som spilte to tredjeparten av alt europeisk land over i hendene på sovjet-russerne.

Det er i sannhet livsfarlig å sitte inne med slikt et vell av faktiske opplysninger om de krefter som har gjort Europa avmektig overfor det kolossale sovjet-asiatiske imperium.

Mr Carthy sier videre at det amerikanske folk merker følgene av den vikende politikk overfor Sovjetunionens anmasselser, fra ulykken i Yalta og til denne dag. Folk sier: disse menn er ikke udugelige, der er en dypere grunn! Hvorledes er det mulig å forklare vår nuværende ydmykende stilling hvis man ikke har lov til å tro våre ledere i de høyeste stillinger er blitt enige om å overgi oss til ulykken? Man kan bare forstå det som en konspirasjon i slik målestokk at den overskygger enhver annen av samme slags i menneskehetens historie.

Er det å male Fanden på veggen?

Historien har mange eksempler på rike og mektige stater som er blitt avkreftet ved indre råttenskap så de tilslutt er ute av stand til å motstå angrep utenfra, skrev Mc. Carthy.

Mc Carthy var aktiv anti-kommunist, og man kan vel også si at han var det man kaller «anti-nazist». Derfor er det så meget merkeligere at den norske pressen, også den del som regner seg som

angrep på president Eisenhower, som nylig gjorde seg så liten at han inviterte samtlige andre senatorer og representanter til sin mottagelse, unntatt Joseph Mc Carthy.» Artikkelen ble kommentert i aviser over hele USA.

?

Hvilken økonomisk og militær styrke har NATO-landene sammenliknet med øst-blokken i dag? Hvorledes er perspektivene for årene framover? Hva betyr landene utenfor de store maktblokkene politisk og økonomisk? Våger stormaktene å nytte vannstoffbomben dersom det blir krig? Hvilken strategisk betydning har Norden? I Sverige er det nylig kommet ut en bok — («Øst och väst och vi») — som i konsentrert form søker å gi svar på disse og andre spørsmål. Boka er skrevet av en rekke framtrendende militære og utenrikspolitiske eksperter under ledelse av den tidligere forsvarssjef i Sverige, general Helge Jung, og har bl. a. alt vært gjestand for en kraftig salve i den røde armes organ «Krasnaja Svesda».

Forfatteren har hatt et omfattende — og så vidt en kan forstå — pålitelig kildemateriale til rådighet. De statistiske oversiktene som legges fram, er til dels ført a jour helt inntil siste årsskifte. Selv om meningen med boka åpenbart er å rette en alvorlig advarsel til den svenske regjering og det svenske folk om ikke å slappe av i forsvarsanstrengelsene, virker vurderingene nøkterne.

En kvinne som regner seg som intelligent, krever samme rettigheter som en mann. En kvinne som virkelig er intelligent, behøver ikke gjøre det.

Den franske skuespillerinne Edwige Feuillère.

Denne fortvilelse var ofte å spore når sjefsetterforskeren i saken, politikaptein Sjøstad, var i vitneboksen. Det er forståelig. Hvor skal en lagmann gjøre av øynene sine når politimannen som leder etterforskningen i Nordens største straffesak for fullt alvor hevder at den og den tiltalte er skyldig i mord for — som han sa: Jeg så det på pulsen hans, på halspulsåren, under forhøret. Jeg husker ikke om det var ved den anledning eller på et tidligere tidspunkt at lagmannen fant seg beføyet til å spørre herr Sjøstad om hvordan han var blitt politikaptein. Svaret var: Jeg rømte til Sverige. Som man ser hadde herr Sjøstad helt klart for seg hvorfor han var politikaptein i svenskepolitiet. Han hadde rømt til Sverige.

Enhver med litt fantasi vil kunne tenke seg de hevede øyenbryn og den isnende taushet hvis sjefsetterforskeren i en sak for Old Bailey hadde luftet slike pulsteorier — rent bortsett fra det aldri ville forekommet. Og hvis det mot formodning skulle hendt ville dommeren ha stanset saken, tilkaldt politilegen og bedt om å få oppnevnt sakkyndige. Til etterforskeren.

Lagmann Nissen var avskåret fra slikt. Han var basert og bundet. Han presiderte ved Frostating lagmannsrett i Trondheim Anno Domini 1945, og det i Nordens største straffesak hittil med påstand om 17 dødsdommer. Ikke i Old Bailey i London.

Rinnansaken varte i noe over 4 måneder. Den var ikke mange uker gammel før lagmann Nissen ga uttrykk for sin tvil om forarbeidet. Han sa at det så ut som om denne saken likevel var fremmet for tidlig. Faktum er at vanskelighetene ikke skyldtes tidsnød, men mennene som skulle iscenesette prosessen. Saken ville ha hatt det samme preg av hjelpeløshet om de hadde

seg at defensivt prosedyre gikk i denne lei: Av hensyn til de alvorlige konsekvenser en fellende dom vil få for tiltalte osv. — Han ble da også frifunnet. Avislesere vil vite at alminnelige mennesker landet rundt fikk fellende dommer den gang for ulovlig husbygging, men de hadde jo ikke etterforsket Rinnansaken.

Sjøstad hadde som sin assistent en fyr som het Hartvig Berg-Olsen. Han var løpergutten som utførte det grove arbeidet i foretagendet. Herhjemme var han under krigen en plikttoppfyllende politimann, gikk i Quislings politiform og gjorde det han ble satt til — inntil El Almain eller Stalingrad, da rømte også han til Sverige. Bildet er dekkende når jeg sier at han begynte sin karriere som politimann i krigens krisetider, i et politikorps som var under nazifisering. Han var den i aktoratet som ikke måtte gjøre kunster med seg selv for ikke å se lovens klare bud når det gjaldt etterforskning og rettergang.

Statsadvokat Lyng hadde en hjelpestatsadvokat som assistent. Om han er nesten intet å si. Han fikk kle seg ut i svart kappe. Mulig at han i dag forstår at han bar et skammens tegn? Ingen vet. Den gang var han bare en nybakt cand. jur. hinsides godt og ondt som fikk være med. Dette forunderlige selskap hadde fra tid til annen hjelp av nok en lensmann. — Han var fra Nord-Trøndelag og het Flågan. Denne presterte for ikke lenge siden å bli pågrepet med smuglergods i sin tjenestebil på svenskegrensen. Dette er vanligvis en nokså alvorlig affære for den menige mann, men herr Flågan er også fremdeles lensmann. Som man ser er det luft under taket i tingstuene rundt om på bygdene nu til dags. Rinnansaken må i sannhet ha tilført landet megen glede når så mange

sier at det er ting som tyder på at britene virkelig har klart å konstruere en «ren» vannstoffbombe og at de britiske eksperimenterne ved Christmas Island betyr noe helt nytt i kjernefysisk forskning. — På ansvarlig japansk hold er man meget forsiktig med å uttale seg om saken, men rapporter fra de forskjellige meteorologiske stasjonene og observatoriene som studerer graden av radioaktivt nedfall i atmosfæren over Japan, sier at man ikke har kunnet registrere noen merkbar øking i det radioaktive nedfallet etter den britiske vannstoffbomben den 16. mai.

Det japanske råd mot vannstoff- og atombomber har besluttet å sende tre protestdelegasjoner på i alt 16 medlemmer til USA, Sovjet og Storbritannia. De tre delegasjonene reiser fra Tokio den 16. juni. — Delegasjonene vil omfatte medlemmer av det liberal-demokratiske og sosialistiske parti, vitenskapsmenn studenter, religiøse organisasjoner, kvinne-organisasjoner og fagforeninger.

I dansk Ugeskrift for Læger (nr. 11) har cand. pharm. Kristian Gjaldbæk under rubrikken Korrespondancer, en artikkel med overskriften: «Fluorid-forgiftning af drikkevand?» Han opplyser bl. a. at maksimaldosen for natriumfluorid i farmakopeen er oppført med bare 0,5 milligram både som enkeltdose og som døgndose, og mener det må være vektige grunner til at det er satt et så lavt tall. Et alvorlig memento for den kommsjonen som er nedsatt med det formål å undersøke betimeligheten av å tilsette fluor til drikkevannet i Danmark, hevder han.

Ethvert menneskelig vesen er et geni når det gjelder å finne på unnskyldninger for sine egne feltagelser og uvaner.

Prins Philip.

ar), stimulerte heller ikke til å godta «betingelsesløs overgivelse». Dette var hverken gjennomførlig eller kloke forslag.

— Denne siste etterkrigstid er meget farligere for menneskene enn den forrige var det. Humbungen og den løgnaktige propagandaen har altså store sjanser og folk flest synes ikke at de har noe i seg selv som skaper grunnlag for en fast overbevisning.

Biskop Berggrav.
Sagt til Varden 1956.

Kampglad og full av galgenhumor har de kristelige demokraters formann Konrad Adenauer deltatt i partiets første valgmøte som var arrangert i Hamburg. I salen satt nærmere tusen politiske meningsfeller og lyttet til den politiske patriark som i åtte år har styrt partiet og det vest-tyske statsskip etter den kurs han egenrådig har strukket opp. Med seiersikker mine ropte han ut til den lydhøre forsamling: «Jeg lover 50.000 mark i belønning til den som kan svare på spørsmålet: hva er sosialistenes program?»

Det er grunn til å tro at kommunistene vil gå sterkt svekket ut av stortingsvalget til høsten, og det er nærliggende å regne med at to av partiets tre mandater er i faresonen. Det heter da også at det skal være på tale å stille partiformannen Løvlien i Oslo istedenfor i Hedemark for å sikre at han blir gjenvalgt.

Sitt tredje mandat har partiet i Finmark. Her håper Arbeiderpartiet å kunne slå kommunistene ut, og Lofotposten forteller at det skal være på tale å stille Oswald Harjo som tredjemann på Arbeiderpartiets liste for å trygge erobringen av kommunistmandatet.

Den kvinnelige sovjethistorikeren Anna Pankratova, som har ledet revisjonen av de stalinistiske historiebøkene etter Stalins død, er død, melder telegrambyrået Tass fra Moskva.

Vårt folk har hatt ord på seg for å være et ærlig folk. Men er det så lenger? Dette tema er nylig blitt drøftet av Johan B. Hyggen i en artikkel i Morgenbladet. Desverre, mange av de gamle æresbegrepene er oppløst, delvis moralbegrepene også. Etter alminnelig oppfatning regnes også absolutte moralnormer som skadelige for den sjellege sunnhet. Man kan få skyldfølelse og hvem vet hvilke andre nifse plager. Og så blir det da ikke så nøye med ærlighet og hederlighet heller. Hva gjør det om jeg tar noen småting jeg har bruk for? Sjefen har saktens råd til det, han som tjener så grovt allikevel. Staten har råd til det, den som får oss så grundig. Men jeg selv, har jeg råd til det? Har jeg råd til å selge min hederlighet og min selvrespekt for noen usle kroner? Har folket råd til å selge sin nasjonale ære og sin internasjonale anseelse?

Intet virker så tiltrekkende som det tilbaketrukkne.

Ukjent kilde.

*
Vi lever i en tid da spøkefuglene ser ut som likbærere og kaller seg for politikere.
Guy de Maupassant.

FOLK og LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN
Postboks 3237, Oslo

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo